

Η **Περνιά** ή **Πουρνάρι** ανήκει στην οικογένεια των Φηγιδών (*Fagaceae*), η οποία περιλαμβάνει οκτώ γένη και γύρω στα 1.050 είδη σε όλο τον πλανήτη. Υπάγεται στο γένος των δρυών που περιλαμβάνει γύρω στα 600 είδη με εξάπλωση στην Ευρώπη (27 είδη), τη Βόρεια Αφρική, την Ασία, τη Βόρεια Αμερική και τις δυτικές περιοχές της Νότιας Αμερικής.

Στον τόπο μας υπάρχουν άλλα δύο ιθαγενή είδη δρυός, η Λατζιά (*Q. alnifolia*) που είναι και ενδημικό είδος και ανακηρύχθηκε ως το εθνικό μας δέντρο και η Δρυς ή Βαλανιδιά (*Q. infectoria* subsp. *veneris*).

Περιγραφή

Η Περνιά είναι αειθαλής πλατύφυλλος θάμνος ή μικρό δέντρο ύψους μέχρι 10 m. Ο φλοιός της είναι στην αρχή λείος, γκριζωπός αλλά αργότερα γίνεται βαθιά σχισμένος, γκριζόμαυρος. Οι νεαροί κλαδίσκοι στην αρχή φέρουν πυκνό αστερόμορφο χνούδι, ενώ αργότερα γίνονται γυμνοί, καστανωποί. Οι οφθαλμοί έχουν μήκος 3-4 mm και ωοειδές σχήμα.

Τα φύλλα είναι διατεταγμένα κατ' εναλλαγή, απλά, με έλασμα ποικίλων σχημάτων, δερματώδες, λαμπροπράσινο στην πάνω επιφάνεια, άτριχο ή τριχωτό στην κάτω, με έντονα ακανθωτές – οδοντωτές παρυφές. Ο μίσχος έχει μήκος μέχρι 5 mm.

Τα άνθη είναι μονογενή. Οι αρσενικοί ίουλοι κρέμονται μονήρεις στις μασχάλες των φύλλων και είναι πρασινοκίτρινοι. Τα θηλυκά άνθη είναι επίσης μονήρη, κάποτε ανά δύο, και

φέρονται στις μασχάλες των φύλλων. Ανθίζει από τον Μάρτιο μέχρι τον Μάιο. Ο καρπός είναι κάρυο (βαλανίδι) με στρογγυλεμένη κορυφή, 15-30 x 8-15 mm, που φέρεται σε κύπελλο στη βάση, με χρώμα πρασινωπό στην αρχή και καστανό όταν ωριμάσει. Το κύπελλο φτάνει σε διάμετρο μέχρι 20-30 mm και είναι καλυμμένο με χαλαρά πεπιεσμένα ή με έντονα εξωκυρτα λέπια. Το βαλανίδι ωριμάζει από τον Οκτώβριο μέχρι τον Νοέμβριο του δεύτερου χρόνου μετά την άνθηση.

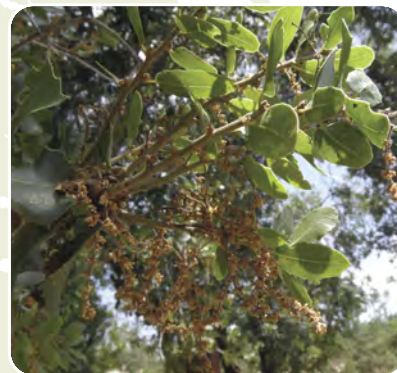
Εξάπλωση - Ενδιαίτημα

Τη συναντούμε σε αρκετές περιοχές του νησιού σε υψόμετρο από 100 – 1300 m όπως θαμνώνες και πευκοδάση στον Ακάμα, στην οροσειρά του Τροόδους, στην οροσειρά του Πενταδακτύλου και στην Καρπασία. Πιο κοινό είναι στις περιοχές Φύτης, Κανναβιούς, Παναγιάς και Χρυσorroγιάτισσας στην επαρχία Πάφου, καθώς και στην Πάχνα, Λιμνάτι, Άγιο Μάμα και Καλό Χωριό Λεμεσού. Εκτός από την Κύπρο, το υποείδος *η καλλιπρινος* εξαπλώνεται στην Τουρκία, στη Συρία και στην Παλαιστίνη.

Ιστορικά Στοιχεία

Η Περνιά με βάση ιστορικά στοιχεία είναι ο Πρίνος του Θεόφραστου γι' αυτό και ο Γεννάδιος την ονομάζει *Δρυς η πρίνος*. Μερικοί την αναφέρουν ως *Δρυς η κοκκοφόρος*, που προέρχεται από τους κόκκους ερυθρού χρώματος που σχηματίζουν οι προνύμφες του εντόμου *Kermes vermilio* μέσα στα φύλλα, όπου αναπτύσσονται μέχρι το στάδιο της νύμφης. Οι νύμφες του εντόμου χρησιμοποιούνται εδώ και χιλιετίες για την παρασκευή ειδικής κόκκινης βαφής, που είναι γνωστή με το όνομα *κρεμμέζι* ή *πρινοκόκκι*.

Χρήσεις – Οικολογική σημασία

Είναι είδος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως καλλωπιστικό. Στην αρχιτεκτονική τοπίου αποτελεί ένα φυτό που προσφέρει εύκολες και εντυπωσιακές λύσεις λόγω της ισχυρής του βλάστησης, του πυκνού βαθυπράσινου φυλλώματος, της αντοχής του στη ξηρασία και της προσαρμοστικότητάς του σε όλους τους τύπους εδαφών. Οι ζωνοί βλαστοί που εκπύσσει και το πυκνό φύλλωμά του, το καθιστούν κατάλληλο για χρήση σε πάρκα, παρόδιες φυτείες και κήπους όπου δημιουργεί επιβλητικές εικόνες και μορφές.

Πρεμνοβλαστώνει εύκολα μετά από πυρκαγιά, διαδραματίζοντας σημαντικό προστατευτικό ρόλο στην άγρια ζωή και στην προστασία του εδάφους από τη διάβρωση.

Το ξύλο της περνιας είναι εκλεκτής ποιότητας, σκληρό, συμπαγές, ασαπές, άριστο στην κατασκευή γεωργικών εργαλείων και πριν μερικά χρόνια των εγχώριων αρότρων. Επίσης είναι ξύλο εξαιρετικής ποιότητας για την κατασκευή καρβούνων και για θέρμανση.

Ο φλοιός της ρίζας της περνιας είναι πλούσιος σε δεψικές ουσίες και παλαιότερα χρησιμοποιείτο στη βυρσοδεψία.

Τα φύλλα (ιδιαίτερα τα νεαρά), οι βλαστοί και οι καρποί είναι τοξικοί για ανθρώπους και ζώα. Ιδιαίτερα τοξικά είναι τα φύλλα και οι ανθοφόροι οφθαλμοί μόλις αρχίζουν να εμφανίζονται την άνοιξη. Περιέχουν πολυ-υδροξυφαινολικές ενώσεις, που όταν απορροφηθούν από τον οργανισμό, αντιδρούν με τις πρωτεΐνες, επηρεάζοντας το εντερικό σύστημα και τα νεφρά.

Πολλαπλασιάζεται με σπέρματα, τα οποία πρέπει να σπαρθούν αμέσως μετά τη συλλογή, καθώς η βιωσιμότητα του σπόρου είναι μικρής διάρκειας. Φυτά Περνιάς διατίθενται στα φυτώρια του Τμήματος Δασών.

Προστασία και Διαχείριση

Η Περνιά προστατεύεται από τη Δασική Νομοθεσία, και για την υλοτομία του δέντρου χρειάζεται άδεια από τον Διευθυντή του Τμήματος Δασών ή αντιπρόσωπό του.

Στον τόπο μας υπάρχουν αρκετά αιωνόβια δέντρα Περνιάς, όπως η Περνιά της Παναγίας της Θεοσκεπαστης στον Καλοπαναγιώτη με πλούσιο θρησκευτικό ιστορικό και μεγάλες διαστάσεις - περιφέρεια κορμού 3,85 m, ύψος 17 m και ηλικία πέραν των 700 χρόνων, η Περνιά στη Μελίνη, ομάδα από Περνιές στο χώρο της Μονής της Παναγίας της Χρυσορρογιάτισσας, ομάδα από Περνιές στην κοιλάδα του Πλατύ, στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Πολεμιδιών, στην Κοιλάδα Ξυλιάτου και αλλού. Τα δέντρα αυτά παρακολουθούνται, συντηρούνται και προστατεύονται από το Τμήμα Δασών.

Γ.Τ.Π. 211/2013-4.000

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: Τυπογραφείο Κυπριακής Δημοκρατίας

Τυπώθηκε σε ανακυκλωμένο χαρτί

ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2014

Περνιά

Quercus coccifera L. subsp. *calliprinos* Holmboe

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ

www.moa.gov.cy/forest